

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного і готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 242 «Туризм»
за освітньою програмою туризм

на тему: «Напрями розвитку лікувально- оздоровчого туризму на півдні
України»»

Виконавець:

Студентка 47 групи
факультету міжнародної економіки
Шинкаренко Анна Володимирівна

(Підпис)

Науковий керівник:

К.е.н., доцент
Бедрадіна Ганна Костянтинівна

(Підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день лікувально-оздоровчий туризм займає одне з провідних місць у туристичній галузі, адже значне збільшення прибутків жителів економічно розвинутих країн, розвиток транспортного сполучення, забруднення екології внаслідок індустріального розвитку та активна пропаганда здорового способу життя змушує багатьох шукати оздоровлення та відпочинок у інших, екологічно сприятливих регіонах. Лікувально-оздоровчий туризм базується на використанні природних ресурсів: мінеральних вод, лікувальних грязей і кліматичних умов, які у поєднанні один з одним здійснюють позитивний вплив на лікування різноманітних захворювань. Лікувально-оздоровчий туризм є одним із пріоритетних напрямків розвитку як іноземного, так і внутрішнього туризму в Україні. Цьому сприяють потенційні та наявні в Україні лікувальні ресурси та природні умови, що дуже схожі до європейських країн – лідерів лікувально-оздоровчого туризму. Україна має високий потенціал для розвитку лікувально-оздоровчого туризму, що має усі шанси створити вагомі передумови для його перетворення на дієвий чинник соціально-економічного розвитку України. Незважаючи на можливі наслідки, пов'язані з COVID-19, недавнє зростання числа туристів, що подорожують країною є обнадійливою новиною для галузі внутрішнього туризму, що сильно постраждала за попередні місяці карантину.

Мета дослідження - аналіз стану та визначення напрямів розвитку лікувально-оздоровчого туризму на півдні України.

Завдання дослідження:

- визначити сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму;
- розкрити особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні;
- проаналізувати стан лікувально-оздоровчого туризму на півдні України;
- запропонувати напрями підвищення ефективності реалізації лікувально-оздоровчих турів;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення лікувально-оздоровчих турів з урахуванням зарубіжної практики

Об'єкт дослідження - процес удосконалення розвитку лікувально-оздоровчого туризму на півдні України.

Предмет дослідження виступає стан та шляхи розвитку лікувально-оздоровчого туризму на півдні України.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої у роботі мети було використано комплекс методів і прийомів наукового пізнання. Зокрема, на основі методології системного підходу розкрито системно-функціональну характеристику лікувально-оздоровчої діяльності як підсистеми курортно-рекреаційного туризму, розглянуто класифікацію лікувально-оздоровчих закладів у туристичній індустрії. На основі хронологічного підходу прослідковано основні історичні етапи та передумови розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі. За допомогою методів аналізу і синтезу,

порівняння визначено основні напрями вдосконалення лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

Інформаційна база дослідження.

Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Билим О.С., Галасюк С.С., Герасименко В.Г., Давиденко І. В., Дубінського С.В., Герд В. А., Нейздомінова С.Г, Михайлюк О. Л, та ін., законодавчі та нормативні акти України, методики Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання, дані статистичної та внутрішньогосподарської звітності.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (48 найменувань) та одного додатку. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 79 сторінок комп'ютерного тексту. Робота містить 15 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні підходи у дослідженні лікувально-оздоровчого туризму в інфраструктурі міжнародного туристичного ринку**» роботи проаналізовано сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму та особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні. Визначено, що лікувально-оздоровчий туризм ділиться на безліч категорій: спелеотерапію, фітотерапію, айротерапію, талассотерапію, спра-терапію та багато інших. ін. Основними його напрямками є кліматотерапія, бальнеотерапія і грязелікування. Для рекреаційних форм туризму переважно характерні велика тривалість поїздки, менша кількість відвідуваних місць призначення і, відповідно, велика тривалість перебування в одному місці (наприклад, курорт на морському узбережжі). Лікувально-оздоровчий туризм передбачає переміщення резидентів і нерезидентів в межах державних кордонів і за межі державних кордонів на термін не менше 20 годин і не більше 6 місяців в оздоровчих цілях, цілях профілактики різних захворювань організму людини. Лікувально-оздоровчий туризм заснований на курортології. Курортологія - це наука про природні лікувальні фактори, їх вплив на організм і методах використання в лікувально профілактичних цілях.

У другому розділі «**Аналіз стану лікувально- оздоровчого туризму на півдні України**» проаналізовано, що у всьому світі збільшується кількість будинків престарілих з хорошим рівнем обслуговування та широким спектром послуг. Відповідно до українського законодавства, в Одеській області є 22 курорти, які в основному розташовані в цих адміністративних районах уздовж Чорного моря. Значним фактором, який вплинув на лікувально-оздоровчий туризм став, звичайно ж, COVID-19, через якого значно знизилася відвідування туристів в лікувальні та інші заклади. Але не дивлячись на це, коли пандемія трохи стихла лікувальна

галузь потроху починає зростати вгору, набираючи популярності, так як в одеській області і в самій Одесі відкриваються санаторії для реабілітації людей, які перехворіли коронавірусом. Програма після коронавірусу користується попитом серед людей будь-якого віку. Її розробляють і вдосконалюють кращі професійні лікарі України, після чого програма реабілітації після коронавірусу увійде в базовий перелік послуг, які надають в першу чергу в санаторних центрах відновлення здоров'я. Бажання людей розширити світогляд та взагалі змінити обстановку, а також відкритість кордонів та можливість пересуватися світом сприятиме розвитку туристичного бізнесу.

У третьому розділі «Шляхи підвищення ефективності лікувально-оздоровчого туризму регіонів півдня України в системі міжнародного туристичного ринку» запропоновано напрями підвищення ефективності реалізації лікувально-оздоровчих турів та розроблено пропозиції щодо вдосконалення лікувально-оздоровчих турів з урахуванням зарубіжної практики. Визначено, що туристична галузь є стратегічним вектором розвитку області, яка має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного розміщення, сприятливий клімат, найбільший морський порт України, курортно-рекреаційний комплекс, транспортна, фінансова та соціально-культурна інфраструктура.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

У першому розділі кваліфікаційної роботи визначено сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму, розкрито особливості розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні. Лікувально-оздоровчий туризм ділиться на безліч категорій: спелеотерапію, фітотерапію, айротерапію, талассотерапію, спра-терапію та багато інших. ін. Основними його напрямками є кліматотерапія, бальнеотерапія і грязелікування. Лікувально-оздоровчий туризм передбачає переміщення резидентів і нерезидентів в межах державних кордонів і за межі державних кордонів на термін не менше 20 годин і не більше 6 місяців в оздоровчих цілях, цілях профілактики різних захворювань організму людини. Лікувально-оздоровчий туризм заснований на курортології. Основні типи курортів, розрізняють, залежно від того, якими природними лікувальними факторами розташовують курорти і визначають три їх основних типи: бальнео-терапевтичні, грязьові і кліматичні. Ринок лікувально-оздоровчих послуг є одним із найбільш стійких видових туристичних ринків України і пріоритетних напрямів, який найбільше потребує підтримки і скоординованого розвитку. Україна має достатню кількість курортів різної спеціалізації, але щоб привернути увагу іноземних і вітчизняних туристів, українським курортам необхідно вирішити ряд проблем, пов'язаних із фінансуванням, управлінням та модернізацією.

У другому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано стан лікувально-оздоровчого туризму на півдні України. За українським законодавством, на Одещині існують 22 курорти, розташовані переважно на чорноморському узбережжі у межах п'яти адміністративно-територіальних одиниць. Частіше всього найбільш популярними є Білгород-Дністровський та Овідіопольський райони. Аналізуючи темпи приросту санаторно-курортних та оздоровчих засобів розміщення Одеської області, необхідно зазначити, що заклади лікувального спрямування мають тенденцію до скорочення. Завдяки вигідному географічному положенню, історико-культурній спадщині та наявності бальнеологічних запасів, рекреаційний комплекс області дуже розвинутий. Санаторно-курортне господарство займає важливе місце в рекреаційній діяльності області, станом на 2017 рік в Одеській області функціонували 321 заклад санаторно-курортного розміщення діють бальнеологічні, кліматичні, бальнеогрязьові курорти: «Куяльник», місто-курорт Чорноморськ, «Кароліно-Бугаз», «Затока», «Сергіївка», «Лебедівка», «Катранка» та «Причорморське». Значним фактором, який вплинув на лікувально-оздоровчий туризм став, звичайно ж, COVID-19, через якого значно знизилася відвідування туристів в лікувальні та інші заклади. Але не дивлячись на це, коли пандемія трохи стихла лікувальна галузь потроху починає зростати вгору, набираючи популярності, так як в одеській області і в самій Одесі відкриваються санаторії для реабілітації людей, які перехворіли коронавірусом.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи запропоновані напрями підвищення ефективності реалізації лікувально-оздоровчих турів та розроблені пропозиції щодо вдосконалення лікувально-оздоровчих турів з урахуванням зарубіжної практики. На регіональному рівні запропоновано наступні кроки для удосконалення функціонування лікувально-оздоровчого сектору півдня України:

- ✓ Розширення споживчої аудиторії лікувально-оздоровчого тур продукту;
- ✓ Подолання сезонності функціонування лікувально-оздоровчого туристичного комплексу.
- ✓ Розробка та впровадження маркетингової стратегії підвищення конкурентоспроможності регіонального лікувально-оздоровчого туристично продукту на світовому ринку.
- ✓ Створення умов для зростання інвестиційної активності в лікувально-оздоровчому секторі туристично-рекреаційного господарства південного регіону.
- ✓ Системне поліпшення лікувально-оздоровчої туристської інфраструктури.
- ✓ Оптимізація ринку робочої сили лікувально-оздоровчої туристичної сфери.
- ✓ Оптимізація рекламно-інформаційного забезпечення розвитку ТРК.

- ✓ Удосконалення нормативно-правової бази функціонування туристично рекреаційного комплексу.

Запропоновано програму медичної реабілітації в санаторії Біла Акація після перенесеної атипової пневмонії, викликаної вірусом COVID-19 на 14 днів, яка може стати прикладом поширення таким програм, а також розробки комбінованих турів не тільки на Півдні, а і на всій території України.

Організація лікувального туризму і створення лікувально-профілактичних установ на базі нових перспективних лікувально-оздоровчих методів може стати однією з форм використання лікувально-оздоровчого потенціалу. В основі лікувального туризму повинна бути закладена лікувальна або оздоровча технологія, яка поліпшує якість життя шляхом повного задоволення потреби у відпочинку і лікуванні під час подорожі.